

Versio: 1
Päivämäärä: 24.9.2024
Hyväksyjä: Teijamari Laasonen-Balk, 27.6.2024 19:15

26.6.2024

Yksikkö:	Mielenterveys ja hyvinvointi palvelukeskus	Työohje	Julkinen
----------	---	---------	----------

Otsikko:	Kuopion psykiatrian poliklinikan neuropsykiatrisen tiimin läheteohje
Laatija(t):	Tarja Ruotsalainen-Garattoni, Jatta Pehkonen
Vastuuhlö:	Jatta Pehkonen
Hyväksyjä:	Teijamari Laasonen-Balk
Kuvaus:	Ohjeessa kuvataan lähetteen tekeminen ja lähetekriteerit Kuopion psykiatrian pkl:n neuropsykiatrisen tiimin tutkimuksiin

Kuopion psykiatrian poliklinikan neuropsykiatrisen tiimin läheteohje

Aikuisten (20–64 -vuotiaat) vaativaa erotusdiagnostista osaamista edellyttävät neuropsykiatriset tutkimukset tehdään KYSin Kuopion psykiatrian poliklinikalla (142222) neuropsykiatrisessa tiimissä. Aikuisikäisten neuropsykiatrisia tutkimuksia tehdään osana tutkimus/hoitajaksoa myös muilla PSHVA aikuispsykiatrian poliklinikoilla/tiimeissä, jotka voivat tarvittaessa konsultoida neuropsykiatrista tiimiä.

Lähetteen tekemistä suunniteltaessa on hyvä huomioida, että epäily kognitiivisesta tasonlaskusta edellyttää ensisijaisesti neurologisia tutkimuksia. Myös somaattiset sairaudet ja haitallinen tai riippuvuustasoinen päihteiden käyttö tulee tutkia ja hoitaa ennen neuropsykiatrisiin tutkimuksiin lähettämistä. Myös muiden mahdollisten mielenterveyden häiriöiden suhteen tilanne tulee olla arvioitu, hoito asianmukaisesti aloitettu ja hoitotasapaino riittävän hyvä ennen neuropsykiatrisiin tutkimuksiin ohjaamista. Psykiatrista tai muuta tarpeenmukaista hoitoa ei tule keskeyttää tutkimusjakson ajaksi, koska neuropsykiatrian tiimi ei ota hoitovastuuta tutkimuksiin jonottavista tai tutkimusjaksolla olevista potilaista. Mikäli potilaalla on neuropsykiatrisen häiriön epäilyn lisäksi päihderiippuvuus, tutkimukset voidaan tarvittaessa tehdä päihdepsykiatrian poliklinikalla. Myös silloin tutkimusten aloittamisen suhteen edellytetään 1-3 kk:n mittaista raittiutta päihteiden käytöstä. Päihdepsykiatrian pkl:lla voidaan tutkia ja hoitaa potilaita 18 vuoden ikäisestä alkaen.

Lähete neuropsykiatrisia tutkimuksia varten tehdään Psykiatrian läheteet -työryhmään (142247), jossa lähete arvioidaan ja ohjataan tarkoituksenmukaiseen yksikköön.

Neuropsykiatrisessa tiimissä toteutettavan tutkimusjakson yhteydessä neuropsykiatrisen diagnoosin saaneille aloitetaan tarpeenmukainen hoito ja tehdään kuntoutussuunnitelma sekä arvioidaan työkykyä.

Versio: 1
Päivämäärä: 24.9.2024
Hyväksyjä: Teijamari Laasonen-Balk, 27.6.2024 19:15

Lähetteen tulee sisältää seuraavat osiot:

Lähtämisen syy:

Vahva epäily lapsuudessa alkaneesta ja edelleen merkittävää haittaa aiheuttavasta kehityksellisestä häiriöstä, kuten aktiivisuuden ja tarkkaavuuden häiriö, autismitietojen häiriöt, Touretten oireyhtymä sekä muut niihin verrattavat oirekokonaisuudet, joihin liittyy käyttäytymisen, tunne-elämän säätelyn sekä toimintakyvyn puutteita.

Tapauskohtaisesti arvioiden aiemmin diagnosoituun neuropsykiatriseen häiriöön liittyvä tarve vaativammalle neuropsykiatrisen kuntoutussuunnitelman tarkistamiselle ja hoidon suunnittelemiselle erikoissairaanhoidossa.

Esitiedot:

Syntymä ja varhainen kehitys; ennenaikaisuus, tiedossa oleva äidin päihdekäyttö raskausaikana, lastenneuvolan ja hoitopaikan tekemät havainnot lapsen kehityksen etenemisestä

Peruskoulu; koulun alkamisikä, erityisen tuen tarve, oppimisvaikeudet, koulumenestys (todistukset), sosiaaliset suhteet ikätovereihin, primaariperheeseen sekä kodin ulkopuolisiin aikuisiin.

Jatko-opinnot ja työelämä; keskeytyneet opinnot ja työsuhteiden pysyvyys, työelämän ulkopuolelle jäämisen syyt.

Primaariperheen somaattiset, psyykkiset ja neuropsykiatriset sairaudet, esim. riippuvuudet, periytyvä rytmihäiriötaipumus stimulanttilääkityksen soveltuvuutta ajatellen.

Somaattiset sairaudet ja vammat, erityisesti päähän kohdistuneet tapaturmat.

Päihteiden käyttö; aloittamisikä, käytön säännöllisyys, käyttömäärät, käyttöön liittyvät haitat sekä päihdekäytön vuoksi saatu hoito ja kuntoutus sekä niiden tulos.

Psykiatrisen hoitohistoria; diagnoosit, lääkitys, psykiatrisen sairaalahoito, mahdolliset Kelan tukemat psykoterapiat.

Psykologiset ja neuropsykologiset tutkimukset/toimintaterapeutin tutkimus; milloin, mistä syystä, kenen aloitteesta, lyhyt yhteenveto johtopäätöksistä.

Nykytila:

Oireet, oireiden vaikutus ja haitta toimintakyvylle; minkälaista ja minkä asteista haittaa aiheuttaa ihmissuhteissa, opinnoissa, työssä ja/tai harrastuksissa. Mielenterveystalosta löytyvät ASRS- ja AQ-seulat voi liittää tähän. Psyykinen vointi ja tilanne päihteiden käytön suhteen ajankohtaisesti. Lisäksi esim. BDI, GAD-7, Audit ym.

Laboratoriokokeet ja muut tutkimukset: B-PVKT, P-KREA, P-ALAT, P-GT, fP-Gluk, S-CDT ja/tai B-PEth, P-TSH, P-T4v sekä U-Huum-O tai U-Huum-LCt.

Tarvittavat liitteet:

Lähtävää tahoaa pyydetään koostamaan läheteeseen neuropsykiatrisia tutkimuksia varten keskeiset tiedot seuraavista asiakirjoista: lastenneuvolan, kouluterveydenhuollon, terveyskeskuksen ja mielenterveyspalveluiden tiedot, peruskoulun ala-asteen todistukset ja päättötodistus. Jos asiakirjat ovat

Versio: 1
Päivämäärä: 24.9.2024
Hyväksyjä: Teijamari Laasonen-Balk, 27.6.2024 19:15

oman terveydenhuollon asiakirjoja, ne voi liittää läheteeseen. Kun PSHVA yksiköistä on tilattu kopioita neuropsykiatrisia tutkimuksia varten, ne voi lähettää tarpeellisilta osin lähetteen mukana. Tarvittaessa asiakirjoja voidaan tilata tutkimusjakson alkaessa myös tutkivan työryhmän toimesta. Asiakirjojen tilaamista varten potilaalta pyydetään kirjallinen suostumus.